

Către: Gheorghe HAJDER
Ministrul Mediului

Nr. 32 din 23.03.2026

Ref.: Comentarii și propuneri la proiectul de lege privind plățile și taxele de mediu

Stimate Domnule Hajder,

Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham Moldova) a examinat proiectul de lege privind plățile și taxele de mediu și apreciază eforturile autorităților de a moderniza cadrul normativ în domeniul protecției mediului și de a alinia legislația națională la standardele Uniunii Europene. Considerăm că promovarea unor politici eficiente de protecție a mediului și reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră este esențială pentru dezvoltarea durabilă a Republicii Moldova.

Totodată, având în vedere impactul semnificativ pe care prevederile proiectului îl pot avea asupra mediului de afaceri și asupra competitivității economiei naționale, am analizat proiectul și formulăm în continuare o serie de comentarii și propuneri, în vederea asigurării unui cadru normativ echilibrat, predictibil și aplicabil în practică.

Considerăm că atingerea obiectivelor de mediu trebuie realizată într-un mod gradual și proporțional, care să permită adaptarea agenților economici la noile cerințe, să evite distorsiunile concurențiale și să mențină atractivitatea investițională a Republicii Moldova.

În acest context, prezentăm mai jos observațiile și propunerile AmCham Moldova asupra proiectului de lege.

1. Cu referire la Capitolul I - Dispoziții generale

a) Proiectul utilizează noțiunea de „subsol”, definită ca parte a scoarței terestre aflată sub stratul de sol fertil, iar în lipsa acestuia, sub suprafața terestră și fundul bazinelor de apă și apelor curgătoare, care ajunge până la adâncimi accesibile pentru cercetare geologică și valorificare.

Formularea actuală este foarte largă și nu delimitează clar situațiile în care utilizarea subsolului intră sub incidența prevederilor legii. În lipsa unor clarificări, există riscul interpretării că orice construcție sau lucrare realizată sub nivelul solului (de exemplu, fundații, subsoluri tehnice, parări subterane, rețele ingineresti, galerii, conducte etc.) ar putea fi considerată utilizare a subsolului și ar putea genera obligații de plată.

O astfel de interpretare ar putea conduce la aplicarea nejustificată a taxelor pentru activități care nu au legătură cu exploatarea resurselor subsolului și ar crea incertitudine pentru investitori și pentru mediul de afaceri, în special în domeniul construcțiilor, infrastructurii și industriei.

În acest context, considerăm necesară clarificarea expresă a sferei de aplicare a noțiunii „subsol”, cu delimitarea utilizării subsolului în scop de exploatare a resurselor naturale de lucrările obișnuite de construcție sau infrastructură.

La fel, găsim bine-venită precizarea expresă că lucrările de construcție care implică realizarea de fundații, subsoluri sau rețele ingineresti nu constituie utilizare a subsolului în sensul prezentei legi, dacă nu implică exploatarea resurselor naturale.

b) În proiectul de lege se utilizează atât noțiunea de „taxe”, cât și noțiunea de „plăți pentru poluare”, fără a fi clar delimitată diferența dintre acestea și fără a fi explicat regimul juridic aplicabil fiecărei categorii.

De exemplu, unele capitole reglementează „taxe pentru poluare”, în timp ce altele utilizează termenul „plăți pentru poluare”, deși mecanismul de calcul, declarare și achitare pare a fi similar. Lipsa unei delimitări clare poate genera incertitudine cu privire la natura juridică a obligației, inclusiv în ceea ce privește:

- regimul fiscal aplicabil;
- modul de administrare de către autoritățile competente;
- aplicarea sancțiunilor;
- posibilitatea includerii acestor costuri în tarife sau în cheltuieli deductibile.

În absența unei clarificări, există riscul interpretării diferite a prevederilor legii, ceea ce poate afecta previzibilitatea pentru mediul de afaceri și poate crea dificultăți în aplicarea practică.

În acest context, considerăm necesară utilizarea uniformă a unei singure noțiuni pe parcursul legii, sau definirea expresă a diferenței dintre „taxă” și „plată pentru poluare”, inclusiv a regimului juridic aplicabil fiecăreia.

c) Articolul 3 din proiectul de lege enumeră o serie de principii care urmează a fi respectate la aplicarea legii, inclusiv principiul prevenirii poluării mediului, principiul responsabilității extinse a producătorului, principiul utilizării raționale a resurselor naturale, principiul „poluatorul plătește”, precum și alte principii generale în domeniul protecției mediului.

Totuși, aceste principii sunt doar enunțate, fără a fi definite sau corelate cu modul concret de aplicare în cadrul legii. În lipsa unor definiții sau a unor trimiteri la acte normative care stabilesc conținutul acestora, formularea actuală poate genera incertitudine juridică și interpretări diferite în procesul de aplicare.

În acest context, recomandăm definirea expresă a principiilor prevăzute la art. 3 sau introducerea unor trimiteri la legislația-cadru în domeniul protecției mediului în care aceste principii sunt deja reglementate.

2. Cu referire la Capitolul II – Plățile pentru poluarea mediului

a) Analiza comparativă a cotelor prevăzute în proiectul de lege cu nivelul actual al plăților stabilite în actele normative relevante indică o majorare semnificativă a acestora pentru mai multe categorii de produse și materiale, inclusiv anvelope, uleiuri uzate, plastic, hârtie, lemn, metal și sticlă.

Conform calculelor prezentate, în unele cazuri nivelul cotelor propuse pentru anii 2027–2030 este de câteva ori mai mare decât nivelul actual, iar creșterea este aplicată progresiv, fără a fi justificată printr-o analiză de impact economic suficient de detaliată și fără a fi prevăzute mecanisme de tranziție pentru mediul de afaceri.

Totodată, aplicarea noii metode de calcul conduce la creșteri semnificative ale obligațiilor financiare. De exemplu, pentru ambalajele din plastic, cotele prevăzute în proiect pot ajunge până la 100 lei/kg, comparativ cu nivelul actual aplicat prin sistemul REP, unde contribuțiile sunt de ordinul a aproximativ 0,5 lei/kg pentru

anumite tipuri de ambalaje (pungi, folii). În aceste condiții, taxa propusă poate fi de peste 20 de ori mai mare decât nivelul actual.

De asemenea, pentru materialele plastice prevăzute în anexe, se constată majorări de la 4.500 lei/tonă la 9.000 lei/tonă, ceea ce reprezintă o creștere de 100%. Totuși, în practică, entitățile care introduc pe piață astfel de produse achită deja contribuții în cadrul sistemului REP, ceea ce înseamnă că aplicarea noilor cote fără mecanisme de corelare ar putea conduce la o majorare cumulată de peste 2000% față de nivelul actual al obligațiilor.

O astfel de majorare bruscă și substanțială a plăților de mediu poate genera un impact economic disproporționat asupra producătorilor, importatorilor și distribuitorilor, în special în sectoarele cu volume mari de ambalaje sau produse supuse responsabilității extinse a producătorului. În lipsa unor perioade de tranziție rezonabile și a unor mecanisme clare de adaptare, aceste costuri vor fi transferate în lanțul economic, inclusiv în prețurile finale suportate de consumatori.

În acest context, considerăm necesară revizuirea nivelului cotelor propuse, prin micșorare, precum și clarificarea modului de aplicare a anexelor, astfel încât să fie evitată suprapunerea obligațiilor și să fie asigurată o tranziție graduală de la cadrul normativ actual la noul mecanism de plăți de mediu.

b) La articolul 5:

- Solicităm excluderea alin. (4), or, aplicarea plății și pentru emisii conforme cu limitele autorizate poate genera o sarcină fiscală suplimentară pentru operatorii care respectă legislația și poate reduce stimulentele economice pentru investiții în tehnologii de reducere a emisiilor.

- La alin. (5) coeficientul de multiplicare aplicat depășirilor valorilor-limită propunem a fi redus la 3.

Un coeficient de 5 poate genera plăți disproporționate în cazul unor depășiri minore sau temporare, care pot apărea în mod normal în exploatarea instalațiilor industriale (pornirea sau oprirea echipamentelor, variații tehnologice, lucrări de mentenanță). Coeficientul de 3 menține caracterul descurajator al mecanismului economic, dar evită aplicarea unor plăți disproporționate în cazul depășirilor minore ale valorilor-limită de emisie.

În mod similar, solicităm revizuirea nivelului coeficienților prevăzuți în proiect, astfel încât aceștia să fie proporționali cu impactul real asupra mediului și să nu genereze obligații financiare excesive pentru agenții economici.

c) La articolul 6, propunem expunerea alin. (7) într-o nouă redacție, după cum urmează:

„(7) În cazul în care deversările de poluanți cu ape uzate depășesc valorile-limită de emisie în apă, plata totală se calculează prin sumarea plăților prevăzute la alin. (5) și alin. (6).”.

Reformularea clarifică modul de calcul al plății în cazul depășirii valorilor-limită de emisie.

d) La articolul 8, proiectul de lege nu conține prevederi privind determinarea momentului în care apare obligația fiscală și pentru stabilirea corectă a subiectului obligației de plată.

Această omisiune va genera interpretări diferite în procesul de aplicare, inclusiv în activitatea de control, așa cum s-a întâmplat anterior în practică, la aplicarea Legii nr. 1540/1990 privind plata pentru poluarea mediului, când nu era pe deplin clar momentul apariției obligației și obiectul pentru regimul taxelor de mediu.

3. La Capitolul III - Taxele pentru poluarea mediului

a) Prevederile referitoare la sistemul de taxe pentru poluare nu delimitează suficient domeniul de aplicare al diferitelor tipuri de taxe, ceea ce poate conduce la aplicarea cumulativă a acestora pentru același bun, ambalaj sau flux de produse.

Potrivit art. 10 alin. (2), proiectul stabilește mai multe tipuri de taxe, inclusiv:

- taxa pentru deșeurile de ambalaje;
- taxa pentru produsele din plastic de unică folosință;
- taxa pentru mărfurile care, în procesul utilizării, cauzează poluarea mediului;
- alte taxe pentru fluxuri specifice de produse.

În același timp, conform anexelor proiectului, considerăm că anumite categorii de produse pot fi încadrate simultan în mai multe dintre aceste categorii. De exemplu, produsele din plastic sau mărfurile ambalate în plastic pot fi supuse atât taxei pentru ambalaje (Anexa nr. 5), cât și taxei pentru mărfurile care poluează mediul (Anexa nr. 10), iar în unele cazuri și taxei pentru produsele din plastic de unică folosință.

În lipsa unor prevederi exprese care să stabilească regulile de delimitare și excludere, există riscul aplicării cumulative a taxelor pentru același bun/produs, ceea ce ar conduce la o dublă sau chiar multiplă impunere, contrară principiilor proporționalității, predictibilității, securității juridice și menținerii unor condiții concurențiale echitabile pentru mediul de afaceri.

De asemenea, proiectul nu precizează dacă taxele prevăzute pentru mărfurile care poluează mediul se aplică separat de taxele aferente ambalajelor sau dacă acestea se exclud reciproc, cu excepția cazurilor expres prevăzute de lege.

În acest context, considerăm necesară clarificarea modului de aplicare a taxelor prevăzute la art. 10 și în anexele aferente, astfel încât să fie exclusă posibilitatea dublei impuneri pentru același bun, ambalaj sau produs.

Respectiv, este necesară introducerea unor prevederi exprese care să stabilească faptul că pentru același bun/ambalaj/produs nu se aplică cumulativ mai multe taxe de poluare, cu excepția cazurilor prevăzute explicit de lege.

Totodată, urmează a fi clarificat raportul dintre taxele prevăzute în Anexa nr. 5, Anexa nr. 10 și Anexa nr. 11, inclusiv prin stabilirea unor reguli de excludere și corelarea prevederilor proiectului pentru a evita suprapunerea obligațiilor fiscale pentru aceleași produse.

b) La articolul 11, considerăm că implementarea unei taxe de carbon, ca etapă pregătitoare pentru aderarea la mecanismul EU ETS al Uniunii Europene, trebuie realizată gradual și pe o perioadă suficientă, pentru a limita

impactul negativ asupra nivelului de trai al populației și asupra competitivității mediului de afaceri, asigurând totodată atingerea obiectivelor de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră.

În forma prevăzută în proiectul de lege, taxa de carbon – stabilită la 80 lei/tCO₂ în anul 2026, cu majorare anuală până la 400 lei/tCO₂ în 2030 – poate genera efecte economice și sociale semnificative. Impactul acesteia se va reflecta în costurile suportate de consumatorii finali de energie, de produse industriale și de materiale de construcții, precum și în costurile de producție din sectoare precum industria prelucrătoare, sectorul agroalimentar, transportul, sectorul energetic și alte activități cu consum energetic ridicat, cu potențiale consecințe asupra nivelului de trai și asupra competitivității economiei Republicii Moldova.

Menționăm că orice obligație financiară impusă operatorilor din sectoarele reglementate este tratată ca un cost reglementat și, în consecință, se recuperează prin tarifele și prețurile achitate de consumatorii finali. În același timp, pentru sectoarele industriale expuse concurenței internaționale, majorarea costurilor de producție poate conduce la pierderea competitivității și la relocarea activităților economice în jurisdicții cu cerințe mai puțin stricte privind emisiile de carbon (carbon leakage).

Chiar și în absența unei taxe de carbon, mai multe sectoare ale economiei implementează deja măsuri de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră, inclusiv prin creșterea eficienței energetice și promovarea surselor regenerabile. De exemplu, în sectorul energetic, schema de obligații pentru perioada 2024–2026 (HG nr. 1064/2023), în temeiul Legii nr. 139/2018 și al mecanismelor de finanțare dedicate, generează economii de energie la consumatorii finali, costurile aferente fiind incluse în tarifele reglementate și suportate de consumatori.

De asemenea, capacitatea instalată din surse regenerabile a crescut semnificativ în ultimii ani, costurile mecanismelor de sprijin fiind deja reflectate în prețurile achitate de consumatorii finali. Integrarea acestor surse necesită investiții suplimentare în capacități de echilibrare și stocare, care, la rândul lor, implică costuri suplimentare pentru economie.

Experiența Uniunii Europene arată că introducerea taxării carbonului prin mecanismul EU ETS s-a realizat gradual, pe parcursul a aproximativ 25 de ani, inclusiv prin alocarea gratuită a certificatelor de emisii pentru a proteja economia și a evita șocuri de preț. În prima fază (2005–2007), peste 95% din certificate au fost acordate gratuit, iar ulterior, în temeiul art. 10c din Directiva 2003/87/CE, unele state membre cu niveluri mai reduse de dezvoltare economică au beneficiat de derogări temporare.

Având în vedere diferențele de dezvoltare economică, considerăm că și Republica Moldova ar trebui să adopte o abordare etapizată și graduală, similară practicilor europene, pentru a asigura o tranziție justă și pentru a evita efecte negative disproporționate asupra economiei și consumatorilor.

În sensul celor evocate, propunem următoarele:

1. Adoptarea unui model de implementare graduală și diferențiată

Propunem ca mecanismul de taxare a carbonului să fie aplicat gradual și diferențiat pe sectoare economice, în funcție de specificul activității, nivelul de emisii și capacitatea reală de adaptare și re tehnologizare.

Taxa pe carbon va afecta nu doar sectorul energetic, ci și alte sectoare esențiale ale economiei, inclusiv industria materialelor de construcții (ciment, var, sticlă, ceramică), industria metalurgică, industria chimică, industria prelucrătoare, sectorul agroalimentar, transportul și alte activități industriale cu consum energetic ridicat. În aceste sectoare, posibilitățile de reducere rapidă a emisiilor sunt limitate, iar introducerea bruscă a unor costuri suplimentare poate conduce la pierderea competitivității și la relocarea producției în jurisdicții cu reglementări mai puțin stricte (carbon leakage).

În acest context, propunem aplicarea unui model similar etapelor incipiente ale EU ETS, prin alocarea gratuită parțială a certificatelor de emisii pentru sectoarele cu emisii semnificative și expuse riscului de pierdere a competitivității, în conformitate cu principiile prevăzute la art. 10c din Directiva 2003/87/CE.

În acest sens, propunem completarea art. 29 din proiectul de lege cu lit. c), cu următorul conținut:
„c) pe parcursul unei perioade de 5 ani după aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, pentru sectoarele economice cu emisii semnificative de gaze cu efect de seră se vor alocă cote gratuite de până la 95% pentru certificatele de emisii, în condițiile stabilite de Guvern.”.

2. Corelarea cu perioada de tranziție pentru sistemul MRV

Propunem ca aplicarea deplină a taxei de carbon să fie corelată cu perioada de tranziție necesară pentru implementarea sistemului de Monitorizare, Raportare și Verificare (MRV), estimată la 5 ani după aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană.

Aplicarea unei taxe de carbon în absența unui sistem MRV funcțional și omologat poate genera incertitudine juridică și distorsiuni economice semnificative.

3. Protecția sectorului de cogenerare și a unităților de echilibrare

Având în vedere rolul critic al acestora în asigurarea securității energetice, propunem instituirea unor măsuri de protecție, inclusiv alocarea gratuită de certificate de emisii pentru:

- a) centralele de cogenerare (CET) din Chișinău și Bălți, care deservește o pondere semnificativă a populației și contribuie la producția de energie electrică și termică;
- b) centralele de echilibrare pe bază de gaze naturale, necesare pentru integrarea surselor regenerabile și menținerea stabilității sistemului energetic.

În acest sens, propunem completarea art. 29 cu lit. d), cu următorul conținut:

„d) pe parcursul unei perioade de 5 ani după aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, pentru centralele de cogenerare din mun. Chișinău și mun. Bălți, precum și pentru centralele de echilibrare pe bază de gaze naturale, se vor alocă cote gratuite de până la 100% pentru certificatele de emisii.”

4. Aplicarea graduală a cotelor pentru emisiile în aer de la surse staționare

Cotele propuse în Anexa nr. 1 depășesc semnificativ nivelul actual al plăților aplicate în Republica Moldova și pot genera un impact disproporționat asupra operatorilor economici.

În acest context, propunem introducerea unui mecanism de aplicare graduală a acestor plăți, pornind de la niveluri comparabile cu cele aplicate în state membre ale Uniunii Europene, precum România, unde nivelul taxelor este semnificativ mai redus decât cel propus în proiect.

Această abordare ar permite o adaptare progresivă a operatorilor economici și ar evita șocurile economice generate de creșteri abrupte ale costurilor de conformare.

5. Instituirea unui mecanism de „reciclare a veniturilor”

Propunem ca veniturile colectate din taxarea carbonului să fie direcționate exclusiv către măsuri cu impact climatic pozitiv, evitând utilizarea acestora ca venituri generale la bugetul de stat.

Având în vedere că taxa pe carbon va afecta un spectru larg de sectoare economice, inclusiv sectorul energetic, industria materialelor de construcții, industria prelucrătoare, transportul, sectorul agroalimentar și alte activități cu consum energetic ridicat, considerăm necesar ca veniturile colectate să fie utilizate pentru facilitarea tranziției către tehnologii cu emisii reduse și pentru menținerea competitivității economiei naționale.

Respectiv, recomandăm utilizarea fondurilor pentru:

- a) consolidarea mecanismelor de eficiență energetică (inclusiv granturi pentru modernizarea echipamentelor industriale și audituri energetice);
- b) susținerea investițiilor în capacități de stocare a energiei și în surse regenerabile;
- c) sprijinirea sectoarelor industriale și a exportatorilor afectați de mecanismele europene de ajustare la frontieră a carbonului (CBAM), pentru a asigura conformitatea cu cerințele europene fără afectarea competitivității produselor moldovenești.
- d) finanțarea proiectelor de modernizare tehnologică în sectoarele cu emisii ridicate, în scopul reducerii treptate a emisiilor și al alinierii la standardele Uniunii Europene.

De asemenea, considerăm necesară clarificarea sferei de aplicare a taxei de carbon, astfel încât aceasta să nu creeze distorsiuni concurențiale între agenții economici care își desfășoară activitatea pe teritoriul controlat constituțional de Republica Moldova și alte entități economice care nu sunt supuse în mod efectiv aceluiași obligații fiscale și de mediu.

În primul rând, este necesar a se examina modul de aplicare a taxei de carbon în raport cu activitățile economice desfășurate în regiunea transnistreană, în măsura în care produsele rezultate din aceste activități sunt comercializate pe piața Republicii Moldova. În lipsa unor reguli clare, există riscul apariției unor condiții inegale de concurență, în care agenții economici care activează pe teritoriul controlat de autoritățile constituționale suportă costuri suplimentare generate de taxarea carbonului, în timp ce producătorii din regiunea transnistreană nu sunt supuși aceluiași cerințe.

În al doilea rând, considerăm necesară reglementarea modului de aplicare a taxei de carbon în raport cu produsele importate. Introducerea taxei doar pentru producătorii locali, fără un mecanism echivalent aplicabil bunurilor importate, poate conduce la pierderea competitivității industriei naționale și la substituirea producției interne cu produse provenite din state care nu aplică taxe similare pentru emisii.

În acest context, recomandăm examinarea posibilității instituirii unor mecanisme care să asigure condiții concurențiale echitabile pentru toate produsele plasate pe piața Republicii Moldova, indiferent de locul

producerii acestora, inclusiv prin soluții compatibile cu practicile Uniunii Europene privind prevenirea riscului de carbon leakage și ajustarea la frontieră a carbonului.

c) Articolul 12 propunem a fi completat cu două alineate noi, în următoarea redacție:

„(6) Operatorii economici care participă la sisteme colective de responsabilitate extinsă a producătorului și achită contribuții pentru gestionarea deșeurilor de ambalaje prin intermediul acestor sisteme sunt exonerați de plata suplimentară a altor taxe de mediu pentru același flux de ambalaje.”

„(7) Taxa pentru deșeurile de ambalaje nu se aplică ambalajelor care fac obiectul sistemului de depozit pentru ambalaje (SDA), pentru care obligațiile de colectare și reciclare sunt îndeplinite prin administratorul sistemului.”.

În contextul planificării implementării în Republica Moldova, începând cu anul 2027, a Sistemului de Depozit pentru Ambalaje (SDA), se propune completarea articolului pentru a evita riscul unei duble taxări pentru ambalajele băuturilor (sticlă, PET, aluminiu - CAN).

d) Prevederile art. 17 alin. (6) privind scutirile de la plata taxei sunt incomplete și nu includ toate situațiile prevăzute în reglementările actuale. În special, nu sunt prevăzute expres scutiri pentru:

- mărfurile destinate exportului;
- ambalajele aferente medicamentelor și produselor alimentare de bază (de exemplu pâine);
- materiile prime importate și utilizate la fabricarea produselor care fac obiectul prezentului articol.

Lipsa acestor scutiri poate conduce la majorarea nejustificată a costurilor pentru producători și importatori și la tratament diferit față de cadrul normativ existent.

Totodată, proiectul nu corelează prevederile art. 17 cu mecanismele deja existente în cadrul responsabilității extinse a producătorului (REP). În prezent, agenții economici care introduc pe piață produse ambalate sau produse incluse în fluxurile reglementate achită contribuții în cadrul sistemului REP, conform legislației în vigoare.

În lipsa unor prevederi exprese de excludere, există riscul ca aceleași produse să fie supuse simultan contribuțiilor achitate în cadrul sistemului REP și taxei prevăzute la art. 17 din proiectul de lege, ceea ce ar conduce la dublă impunere pentru aceleași fluxuri de produse, inclusiv pentru poziții tarifare care sunt deja incluse în sistemul REP (de exemplu, anumite produse din plastic).

Pentru a evita interpretările neuniforme și aplicarea cumulativă a obligațiilor, considerăm necesară completarea art. 17 cu prevederi exprese care să stabilească scutirea de la plata taxei în cazul în care costurile de gestionare a deșeurilor sunt deja acoperite prin mecanisme de responsabilitate extinsă a producătorului, precum și în cazul exportului sau al utilizării materiilor prime în procesul de producție.

Taxa se aplică numai în măsura în care costurile de gestionare a deșeurilor nu sunt acoperite prin alte mecanisme prevăzute de legislație, în scopul evitării dublei impuneri pentru aceleași fluxuri de produse.

e) Prin art. 18 și Anexa nr. 11 se propune introducerea unei taxe fixe pe produs pentru o listă selectivă de produse din plastic de unică folosință. Totodată, nivelul taxei este stabilit fără o metodologie transparentă care să coreleze cuantumul acesteia cu costurile reale generate de gestionarea acestor produse, precum costurile de colectare, transport, curățare, tratare sau valorificare a deșeurilor. În aceste condiții, măsura propusă apare mai degrabă ca un instrument fiscal decât ca unul de politică de mediu.

Or, obiectivul politicilor europene în acest domeniu, reflectat în Directiva (UE) 2019/904 privind reducerea impactului anumitor produse din plastic asupra mediului, este prevenirea și reducerea impactului asupra mediului printr-un set coerent de măsuri, inclusiv responsabilitatea extinsă a producătorului, cerințe de marcare, obiective de colectare, măsuri de informare și alte instrumente specifice.

În contextul în care Republica Moldova se află în proces de armonizare a legislației cu acquis-ul comunitar, inclusiv prin transpunerea planificată a Directivei (UE) 2019/904, considerăm că reglementarea taxării produselor din plastic de unică folosință în cadrul prezentului proiect de lege nu este oportună. Abordarea propusă se îndepărtează de logica și instrumentele prevăzute de acquis-ul european și poate genera distorsiuni de piață sau bariere tehnice în calea comerțului.

Ulterior, în cadrul procesului de transpunere a Directivei (UE) 2019/904, reducerea impactului produselor din plastic de unică folosință ar trebui abordată într-o manieră complexă și integrată, în concordanță cu reglementările europene, inclusiv prin mecanisme precum responsabilitatea extinsă a producătorului, cerințe de marcare, sisteme de raportare, obiective de colectare, măsuri de curățare și campanii de informare.

În aceste condiții, considerăm necesară excluderea art. 18 și a Anexei nr. 11 din proiectul de lege, urmând ca reglementarea acestor produse să fie realizată în cadrul unui act normativ dedicat transunerii Directivei (UE) 2019/904, pentru a asigura coerența cu acquis-ul comunitar și eficiența politicilor de mediu.

4. La Capitolul IV - Taxele pentru utilizarea resurselor naturale

a) La art. 22, propunem completarea alin. (4) cu următorul text:

„Aplicarea normelor de extragere și/sau utilizare este admisă doar în cazuri excepționale, justificate documentar, atunci când contoarele lipsesc temporar, sunt defecte sau se află în verificare metrologică.”.

Această completare ar contribui la o aplicare mai transparentă și corectă a mecanismului de calcul al taxei pentru apă, bazată în principal pe date reale de măsurare.

Totodată, propunem completarea articolului cu un alineat nou, în următoarea redacție:

„(8) Nivelul taxelor pentru utilizarea resurselor de apă în procese industriale va fi corelat cu indicatorii de eficiență ai operatorului economic și cu investițiile realizate în tehnologii de reducere a consumului de apă, inclusiv reducerea poluării.”.

5. La Capitolul V – Dispoziții finale și tranzitorii

a) Articolul 28, propunem a fi completat cu alin. (6), după cum urmează:

„(6) Introducerea sau majorarea taxelor de mediu se realizează gradual, pe o perioadă de tranziție de minimum 3 ani de la intrarea în vigoare a legii, prin aplicarea etapizată a cotelor stabilite, după cum urmează:

a) în primul an se aplică cel mult 30% din nivelul taxei prevăzute de lege;

- b) în al doilea an se aplică cel mult 60% din nivelul taxei prevăzute de lege;
- c) în al treilea an se aplică nivelul integral al taxei.

Perioada de tranziție permite agenților economici să planifice investiții, să adapteze procesele tehnologice și să evite creșteri bruște ale costurilor de producție, care ar putea afecta competitivitatea și stabilitatea mediului investițional.

6. Cu referire la Anexa nr. 1 și Anexa nr. 2

Cotele plăților prevăzute în Anexa nr. 1 și Anexa nr. 2 sunt stabilite la niveluri semnificativ mai ridicate decât cele aplicate în prezent, ceea ce poate genera un impact financiar disproporționat asupra agenților economici.

În special, nivelul propus al plăților riscă să afecteze grav activitatea întreprinderilor care desfășoară activități industriale ce implică arderea combustibililor în instalații medii de ardere cu o putere termică instalată ≥ 5 MW și < 50 MW, precum și a altor activități reglementate conform anexei nr. 2 la Legea nr. 227/2022 privind emisiile industriale.

În forma propusă, cuantumul plăților poate conduce la creșteri semnificative ale costurilor de operare, cu riscul reducerii activității, amânării investițiilor sau diminuării competitivității întreprinderilor, ceea ce poate avea consecințe negative asupra mediului investițional și asupra dezvoltării economice.

Prevederile proiectului de lege referitoare la plățile de mediu pentru deversarea de poluanți cu apele uzate pot genera costuri suplimentare semnificative inclusiv pentru agenții economici care utilizează servicii de canalizare și epurare a apelor uzate, întrucât aceste costuri vor fi reflectate în tarifele pentru serviciile publice. În consecință, impactul economic al proiectului se va răsfrânge indirect asupra mediului de afaceri, inclusiv asupra întreprinderilor industriale și de producție.

Totodată, potrivit proiectului, în cazul depășirii valorilor-limită de emisie, plățile de mediu se calculează prin aplicarea unui coeficient majorator, ceea ce poate conduce la obligații financiare disproporționate în raport cu capacitatea economică a contribuabililor și cu nivelul real al impactului asupra mediului.

De asemenea, proiectul nu clarifică suficient modul de aplicare a acestor plăți și nici mecanismele de recuperare a costurilor, ceea ce creează incertitudine juridică și dificultăți de planificare pentru agenții economici.

În același timp, se constată lipsa unei corelări suficiente cu prevederile Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane, precum și cu versiunea revizuită – Directiva (UE) 2024/3019. Indicatorii și substanțele prevăzute în anexa nr. 2 la proiectul de lege nu sunt pe deplin aliniați cu parametrii utilizați în legislația europeană, ceea ce poate conduce la impunerea unor cerințe mai restrictive decât cele aplicabile în statele membre ale Uniunii Europene, fără a fi prevăzute perioade de tranziție și mecanisme de sprijin.

În acest context, există riscul ca noile prevederi să genereze costuri suplimentare semnificative pentru mediul de afaceri, inclusiv pentru întreprinderile industriale și producătorii care utilizează servicii publice sau desfășoară activități cu impact asupra mediului.

Totodată, lipsa unor clarificări privind metodologia de determinare a concentrațiilor de poluanți, laboratoarele competente și metodele de analiză aplicabile poate crea incertitudine în aplicare și riscuri de interpretare diferită în cadrul controalelor.

În acest context, considerăm necesară instituirea unor mecanisme de aplicare graduală și a unor perioade de conformare rezonabile, care să permită agenților economici adaptarea la noile cerințe, precum și corelarea prevederilor proiectului cu legislația Uniunii Europene, pentru a asigura proporționalitatea și predictibilitatea reglementării.

AmCham Moldova își exprimă disponibilitatea de a continua dialogul și de a contribui la elaborarea unui cadru normativ echilibrat, predictibil și aliniat practicilor Uniunii Europene, care să asigure protecția mediului fără a afecta competitivitatea economiei naționale.

Cu respect,

Mila Malairău,

Director Executiv

Camera de Comerț Americană din Moldova